

UDENRIGSMINISTERIET

**EUROPAUDVALGET
(2. samling)**

Alm. del - bilag 1086 (offentligt)

Medlemmerne af Folketingets Europaudvalg
og deres stedfortrædere

Asiatisk Plads 2
DK-1448 København K
Tel. +45 33 92 00 00
Fax +45 32 54 05 33
E-mail: um@um.dk
Telex 31292 ETR DK
Telegr. adr. Etrangeres
Girokonto 300-1806

Bilag
1

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EU-sekt.

9. september 2002

Til underretning for Folketingets Europaudvalg vedlægges Justitsministeriets grundnotat om forslag til rammeafgørelse om konfiskation af udbytte, redskaber og formuegoder fra strafbart forhold.

Materialet oversendes ligeledes til Folketingets Retsudvalg.

P. B. Orskov

Udenrigsminister Per Stig Møller
Udenrigsministeriet
Asiatisk Plads 2
1448 København K.

Dato: 9 SEP. 2002
Kontor: Det Internationale Kontor
Sagsnr.: 2002-165-0367
Dok.: CST20776

6/9-02
JM0300

Kære udenrigsminister.

Vedlagt sender jeg et forslag til rammeafgørelse om konfiskation af udbytte, redskaber og formuegoder fra strafbart forhold tillige med et grundnotat om forslaget, idet jeg skal anmode om, at materialet oversendes til Folketingets Europaudvalg.

Det bemærkes, at materialet ligeledes vil blive oversendt til Folketingets Retsudvalg.

Med venlig hilsen

W T

Justitsministeriet

Civil- og Politiafdelingen

Dato: 2. september 2002
Kontor: Det Internationale Kontor
Sagsnr.: 2002-165-0367
Dok.: CST20759

GRUNDNOTAT

om

forsalg til rammeafgørelse om konfiskation af udbytte, redskaber og formuegoder fra strafbart forhold.

1. Baggrund.

På Det Europæiske Råds møde i Wien i december 1998 godkendte Stats- og regeringscheferne en handlingsplan for gennemførelsen af Amsterdam-traktatens bestemmelser om indførelse af et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed.

Det fremgår af Wien-handlingsplanen, at man senest 5 år efter Amsterdam-traktatens ikrafttræden skal forbedre og, hvor det er nødvendigt, tilnærme nationale bestemmelser i forbindelse med beslaglæggelse og konfiskation af udbyttet fra strafbart forhold under hensyntagen til rettigheder tilhørende tredjemand i god tro.

Det fremhæves endvidere i konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Tampere den 15. – 16. oktober 1999, at hvidvaskning af penge er en meget central del af den organiserede kriminalitet, hvorfor Det Europæiske Råd blandt andet opfordrer til indbyrdes tilnærmelse af strafferetlige og strafprocessuelle regler vedrørende hvidvask af penge (f.eks. opsporing, indefrysning og konfiskation af midler).

Herudover følger det af henstilling nr. 19 i handlingsplanen "Forebyggelse og bekæmpelse af organiseret kriminalitet: En EU-strategi for begyndelsen af det nye årtusind", som blev godkendt af Rådet den 27. marts 2000, at det bør undersøges, om der er behov for et instrument, som åbner mulighed for i den strafferetlige, den civilretlige eller den skatteretlige lovgivning at mindske bevisbyrden med hensyn til oprindelsen af aktiver, der ejes af en person, som er dømt for en lovovertrædelse med relation til organiseret kriminalitet.

Konfiskation er blandt andet behandlet i Europarådets konvention af 8. november 1990 om hvidvaskning, efterforskning samt beslaglæggelse og konfiskation af udbyttet fra strafbart forhold samt i Rådets rammeafgørelse af 26. juni 2001 om hvidvaskning af penge, identifikation, opsporing, indefrysning eller beslaglæggelse og konfiskation af redskaber og udbytte af strafbart forhold.

Rammeafgørelsen af 26. juni 2001 forpligter blandt andet medlemsstaterne til ikke at tage eller opretholde forbehold over for artikel 2 i Europarådets konvention fra 1990, når det pågældende udbytte eller redskab stammer fra en lovovertrædelse, der kan medføre frihedsstraf på mere end 1 år.

Der er imidlertid fortsat en række medlemsstater, der ikke kan konfiskere udbytte af alle lovovertrædelser, der kan medføre en frihedsstraf på mere end 1 år. Herudover forpligter de eksisterende instrumenter på området ikke medlemsstaterne til at lette bevisbyrden med hensyn til oprindelsen af aktiver, der ejes af en person, som er dømt for en lovovertrædelse med relation til organiseret kriminalitet.

På den baggrund har Danmark i forbindelse med det danske formandskab fremsat et forslag til rammeafgørelse om konfiskation af udbytte, redskaber og formuegoder fra strafbart forhold.

Forslaget er offentliggjort i EF-Tidende den 2. august 2002. Forslaget er endvidere forelagt Europa-Parlamentet til udtalelse.

2. Indhold.

Retsgrundlaget for forslaget til rammeafgørelse er artikel 29, artikel 31, litra c), og artikel 34, stk. 2, litra b), i Traktaten om Den Europæiske Union (TEU).

Artikel 1 indeholder definitioner af visse udtryk i rammeafgørelsen. Definitionerne svarer til de definitioner, der er indeholdt i Europarådets konvention af 8. november 1990 om hvidvaskning, efterforskning samt beslaglæggelse og konfiskation af udbyttet fra strafbart forhold

Artikel 2 forpligter medlemsstaterne til at sikre, at det er muligt helt eller delvist at konfiskere redskaber og udbytte, der stammer fra lovovertrædelser, der kan straffes med frihedsstraf af mere end 1 års varighed, eller formuegoder, hvis værdi svarer til en sådant udbytte.

Artikel 3 indeholder bestemmelser om udvidet adgang til konfiskation.

Artikel 3, stk. 1, forpligter medlemsstaterne til at sikre, at der kan ske hel eller delvis konfiskation af formuegoder, der tilhører en person, som findes skyldig i en strafbar handling, herunder formuegoder, der ikke stammer fra den strafbare handling, som vedkommende findes skyldig i. Det er en betingelse, at den strafbare handling, som den pågældende findes skyldig i, er af en sådan karakter, at den kan give betydeligt udbytte, og at den kan straffes med fængsel indtil 6 år eller mere.

Efter artikel 3, stk. 2, forpligtes medlemsstaterne til at sikre, at der under de betingelser, som er nævnt i stk. 1, kan ske hel eller delvis konfiskation af formuegoder, som lovovertræders ægtefælle eller samlever har erhvervet. Efter bestemmelsen kan medlemsstaterne undtage tilfælde, hvor formuegodet er erhvervet mere end 3 år før den strafbare handling, som danner grundlag for konfiskationen, samt tilfælde hvor ægteskabet eller samlivsforholdet ikke bestod på tidspunktet for erhvervelsen.

Artikel 3, stk. 3, forpligter medlemsstaterne til at sikre, at der under de betingelser, som er nævnt i stk. 1, kan ske hel eller delvis konfiskation af formuegoder, der er overdraget til en juridisk person, som lovovertræderen alene eller sammen med sine nærmeste har bestemmende indflydelse på. Tilsvarende gælder, hvis lovovertræderen oppebærer en betydelig del af den juridiske persons indtægter. Efter bestemmelsen kan medlemsstaterne undtage tilfælde, hvor formuegodet er overdraget til den juridiske person mere end 3 år før den strafbare handling, som danner grundlag for konfiskationen.

Ifølge artikel 3, stk. 4, kan konfiskation efter artikel 3, stk. 1-3, ikke ske, hvis lovovertræderen sandsynliggør, at et formuegode er erhvervet på lovlig måde eller for lovligt erhvervede midler. Medlemsstaterne forpligtes i den forbindelse til at sikre, at lovovertræderen under strafforfølgningen har adgang til at fremlægge oplysninger vedrørende erhvervelsen af et formuegode.

Artikel 3, stk. 5, forpligter medlemsstaterne til at sikre, at der i stedet for konfiskation af bestemte formuegoder kan konfiskeres et beløb, der helt eller delvist svarer til formuegodets værdi.

I artikel 4 fastslås det, at medlemsstaterne senest 2 år efter datoen for rammeafgørelsens vedtagelse skal have gennemført de nødvendige foranstaltninger for at efterkomme rammeafgørelsen, mens det af artikel 5 fremgår, at rammeafgørelsen træder i kraft på dagen for offentliggørelsen i EF-Tidende.

3. Dansk ret.

3.1. Almindelig adgang til konfiskation

Efter straffelovens § 75, stk. 1, kan udbyttet ved en strafbar handling eller beløb svarende hertil helt eller delvist konfiskeres. Savnes der fornødent grundlag for at fastslå beløbets størrelse, kan der konfiskeres et beløb, som skønnes at svare til det indvundne udbytte.

Herudover følger det af straffelovens § 75, stk. 2, at såfremt det må anses for påkrævet for at forebygge yderligere lovovertrædelser, eller særlige omstændigheder i øvrigt taler herfor, kan der ske konfiskation af genstande, der har været brugt eller er bestemt til at bruges ved en strafbar handling. Efter bestemmelsen kan der under samme betingelser endvidere ske konfiskation af genstande, der er frembragt ved en strafbar handling, samt af genstande med hvilke der i øvrigt er begået en strafbar handling.

I forlængelse heraf følger det af straffelovens § 75, stk. 3, at der i stedet for konfiskation af de i stk. 2 nævnte genstande kan konfiskeres et beløb svarende til genstandenes værdi eller en del heraf.

3.2. Udvidet adgang til konfiskation

Straffelovens § 76a giver mulighed for hel eller delvis konfiskation af formuegoder (f.eks. biler, både og ejendomme), der tilhører en person, der har begået en strafbar handling, når en række nærmere angivne betingelser er opfyldt. Det er ved konfiskation efter straffelovens § 76a – i modsætning til konfiskation efter straffelovens § 75 – ikke et krav, at anklagemyndigheden kan identificere den konkrete lovovertrædelse, som har gjort det muligt at erhverve det pågældende formuegode.

Efter straffelovens § 76a, stk. 1, kan der således foretages hel eller delvis konfiskation af formuegoder, der tilhører en person, som findes skyldig i en strafbar handling, når handlingen er af en sådan karakter, at den kan give betydeligt udbytte, og den efter loven kan straffes med fængsel i 6 år eller derover eller er en overtrædelse af straffelovens § 286, stk. 1.

Ifølge straffelovens § 76a, stk. 2, kan der ligeledes under betingelser som nævnt i stk. 1 foretages hel eller delvis konfiskation af formuegoder, som den pågældendes ægtefælle eller samlever har erhvervet, medmindre formuegodet er erhvervet mere end 5 år før den strafbare handling, som danner grundlag for konfiskation efter stk. 1, eller ægteskabet eller samlivsforholdet ikke bestod på tidspunktet for erhvervelsen.

Det følger endvidere af straffelovens § 76a, stk. 3, at der under betingelser som nævnt i stk. 1 kan foretages hel eller delvis konfiskation af formuegoder overdraget til en juridisk person, som den pågældende alene eller sammen med sine nærmeste har en bestemmende indflydelse på. Det samme gælder, hvis den pågældende oppebærer en betydelig del af den juridiske persons indtægter. Konfiskation kan dog ikke ske, hvis formuegodet er overdraget til den juridiske person mere end 5 år før den strafbare handling, som danner grundlag for konfiskation efter stk. 1.

Efter straffelovens § 76a, stk. 4, kan konfiskation efter stk. 1-3 ikke ske, hvis den pågældende sandsynliggør, at et formuegode er erhvervet på lovlig måde eller for lovligt erhvervede midler.

Endelig følger det af straffelovens § 76a, stk. 5, at der i stedet for konfiskation af bestemte formuegoder efter stk. 1-3 kan konfiskeres et beløb svarende til deres værdi eller en del heraf.

4. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser.

Forpligtelsen til helt eller delvist at kunne konfiskere midler omfattet af forslagets artikel 2 må anses for opfyldt ved straffelovens § 75, ligesom forpligtelsen indeholdt i forslagets artikel 3 om udvidet adgang til konfiskation må anses for opfyldt ved straffelovens § 76a.

På den baggrund er det vurderingen, at udkastet til rammeafgørelse ikke har lovgivningsmæssige konsekvenser.

Forslaget til rammeafgørelse skønnes ikke at have statsfinansielle konsekvenser.

5. Høring.

Forslaget har været drøftet på møder i Justitsministeriets styregruppe vedrørende det danske EU-formandskab med deltagelse af blandt andet Rigspolitechefen, Rigsadvokaten og Statsadvokaten for Særlig Økonomisk Kriminalitet.

Forslaget er sendt i høring hos Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Københavns Byret, Præsidenten for Retten i Århus, Præsidenten for Retten i Odense, Præsidenten for Retten i Roskilde, Politidirektøren i København, Den danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Foreningen af Politimestre i Danmark, Landsforeningen af beskikkede advokater, Politifuldmægtigforeningen, Politiforbundet i Danmark, Landsklubben HK Politi, Advokatrådet, Amnesty International samt Det Danske Center for Menneskerettigheder.

II

(Forberedende retsakter i henhold til afsnit VI i traktaten om Den Europæiske Union)

Initiativ fra Kongeriget Danmark med henblik på vedtagelse af Rådets rammeafgørelse om konfiskation af udbytte, redskaber og formuegoder fra strafbart forhold

(2002/C 184/03)

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Union, særlig artikel 29, 31, litra c), og 34, stk. 2, litra b),

under henvisning til Kongeriget Danmarks initiativ,

under henvisning til Europa-Parlamentets udtalelse, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Hovedmotivet for den grænseoverskridende, organiserede kriminalitet er økonomisk vinding. En effektiv forebyggelse og bekæmpelse af organiseret kriminalitet bør derfor fokusere på opsporing, indefrysning, beslaglæggelse og konfiskation af udbyttet fra strafbart forhold. Dette vanskeliggøres imidlertid af bl.a. forskellene mellem medlemsstaternes lovgivning på området.
- (2) I konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Wien i december 1998 opfordrer Det Europæiske Råd til en styrkelse af EU's indsats til bekæmpelse af international organiseret kriminalitet i overensstemmelse med Rådets og Kommissionens handlingsplan for, hvorledes Amsterdam-traktatens bestemmelser om indførelse af et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed bedst gennemføres⁽¹⁾.
- (3) Det fremgår af punkt 50, litra b), i Wien-handlingsplanen, at man senest fem år efter Amsterdam-traktatens ikrafttræden skal forbedre og, hvor det er nødvendigt, tilnærme nationale bestemmelser i forbindelse med beslaglæggelse og konfiskation af udbyttet fra strafbart forhold under hensyntagen til rettigheder tilhørende tredjemand i god tro.
- (4) I punkt 51 i konklusionerne fra Det Europæiske Råds møde i Tammerfors den 15. og 16. oktober 1999, fremhæves det, at hvidvaskning af penge er en meget central del af den organiserede kriminalitet, at dette fænomen bør udryddes, uanset hvor det optræder, og at Det Europæiske Råd er fast besluttet på at sørge for, at der tages konkrete skridt til at opspore, indefryse, beslaglægge og konfiskere udbyttet fra strafbare forhold. Endvidere opfordrer Det Europæiske Råd i punkt 55 til indbyrdes tilnærmelse af

strafferetten og strafferetsplejen vedrørende hvidvaskning af penge (f.eks. opsporing, indefrysning og konfiskation af midler).

- (5) Det følger af henstilling nr. 19 i 2000-handlingsplanen »Forebyggelse og bekæmpelse af organiseret kriminalitet: En EU-strategi for begyndelsen af det nye årtusind«, som blev godkendt af Rådet den 27. marts 2000⁽²⁾, at det bør undersøges, om der er behov for et instrument, som — under hensyn til den bedste praksis i medlemsstaterne og med skyldig hensyntagen til de grundlæggende retsprincipper — åbner mulighed for i den strafferetlige, den civilretlige eller den skatteretlige lovgivning at mindske bevisbyrden med hensyn til oprindelsen af aktiver, der ejes af en person, som er dømt for en lovovertrædelse med relation til organiseret kriminalitet.
- (6) Det følger af artikel 12 om konfiskation og beslaglæggelse i FN-konventionen af 12. december 2000 om bekæmpelse af grænseoverskridende, organiseret kriminalitet, at parterne kan overveje at kræve, at en person, der har begået en kriminel handling, skal dokumentere den legitime oprindelse af formodet udbytte eller andre formuegoder, der kan konfiskeres, i det omfang hvor et sådant krav er foreneligt med principperne i deres nationale ret og med retsforfølgningens karakter.
- (7) Samtlige medlemsstater har ratificeret Europarådets konvention af 8. november 1990 om hvidvaskning, efterforskning samt beslaglæggelse og konfiskation af udbyttet fra strafbart forhold. En række medlemsstater har afgivet erklæringer til konventionens artikel 2 om konfiskation, således at de alene er forpligtede til at foretage konfiskation af udbytte, der stammer fra en række nærmere angivne lovovertrædelser.
- (8) Ved Rådets rammeafgørelse 2001/500/RIA af 26. juni 2001⁽³⁾ er der fastsat bestemmelser om hvidvaskning af penge, identifikation, opsporing, indefrysning eller beslaglæggelse og konfiskation af redskaber og udbytte fra strafbart forhold. Efter rammeafgørelsen er medlemsstaterne endvidere forpligtede til ikke at tage eller opretholde forbehold med hensyn til konfiskationsbestemmelsen i Europarådets konvention, for så vidt lovovertrædelsen kan medføre frihedsstraf eller en sikkerhedsforanstaltning af en maksimumsvarighed på over et år.

(¹) EFT C 19 af 23.1.1999, s. 1.

(²) EFT C 124 af 3.5.2000, s. 1.

(³) EFT L 182 af 5.7.2001, s. 1.

- (9) De eksisterende instrumenter på området har ikke i tilstrækkelig grad sikret et effektivt, grænseoverskridende samarbejde om konfiskation, idet der fortsat er en række medlemsstater, der ikke kan konfiskere udbyttet af alle lovovertrædelser, der kan medføre en frihedsstraf på mere end et år.
- (10) Formålet med denne rammeafgørelse er at sikre, at alle medlemsstater har effektive regler for, hvornår der kan ske konfiskation af udbytte fra strafbart forhold, herunder for så vidt angår bevisbyrden med hensyn til oprindelsen af aktiver, der ejes af en person, som er dømt for en lovovertrædelse med relation til organiseret kriminalitet. Denne rammeafgørelse hænger sammen med rammeafgørelsen om gensidig anerkendelse inden for Den Europæiske Union af afgørelser om konfiskation af udbytte fra strafbart forhold samt asset sharing —

VEDTAGET FØLGENDE RAMMEAFGØRELSE:

Artikel 1

Definitioner

I denne rammeafgørelse forstås ved:

- »udbytte«: enhver økonomisk fordel, der stammer fra kriminelle handlinger. Det kan bestå af alle former for formuegoder
- »formuegoder«: alle formuegoder af enhver art, det være sig rørlige eller urørlige formuegoder, fast ejendom eller løsøre samt juridiske dokumenter og papirer, der beviser adkomst til eller rettigheder over sådanne formuegoder
- »redskaber«: enhver form for formuegode, der anvendes eller påtænkes anvendt på en hvilken som helst måde, helt eller delvist, til at begå en eller flere forbrydelser
- »konfiskation«: en sanktion eller en foranstaltning, der pålægges af en domstol efter en retssag vedrørende en eller flere forbrydelser, og som medfører en endelig berøvelse af formuegoder.

Artikel 2

Konfiskation

Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger med henblik på at sikre, at det er muligt helt eller delvist at konfiskere redskaber og udbytte, der stammer fra lovovertrædelser, der kan straffes med frihedsstraf af mere end et års varighed, eller formuegoder, hvis værdi svarer til et sådant udbytte.

Artikel 3

Udvidet adgang til konfiskation

1. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger med henblik på at sikre, at der kan ske hel eller delvis konfiskation af formuegoder, der tilhører en person, som findes skyldig i en strafbar handling, herunder formuegoder, der ikke stammer fra den strafbare handling, som vedkommende findes skyldig i, når:

- a) handlingen er af en sådan karakter, at den kan give betydeligt udbytte, og
- b) handlingen som minimum kan straffes med en maksimumsstraf af fængsel indtil seks år.

2. Medlemsstaterne træffer endvidere de nødvendige foranstaltninger med henblik på at sikre, at der under betingelser som opregnet i stk. 1 kan ske hel eller delvis konfiskation af formuegoder, som den pågældendes ægtefælle eller samlever har erhvervet. Medlemsstaterne kan undtage tilfælde, hvor formuegodet er erhvervet mere end tre år før den strafbare handling, som danner grundlag for konfiskation efter stk. 1, samt tilfælde, hvor ægteskabet eller samlivsforholdet ikke bestod på tidspunktet for erhvervelsen.

3. Medlemsstaterne træffer endvidere de nødvendige foranstaltninger med henblik på at sikre, at der under betingelser som opregnet i stk. 1 kan ske hel eller delvis konfiskation af formuegoder, overdraget til en juridisk person, som den pågældende alene eller sammen med sine nærmeste har en bestemmende indflydelse på. Det samme gælder, hvis den pågældende opbeholder en betydelig del af den juridiske persons indtægter. Medlemsstaterne kan undtage tilfælde, hvor formuegodet er overdraget til den juridiske person mere end tre år før den strafbare handling, som danner grundlag for konfiskation efter stk. 1.

4. Konfiskation efter stk. 1-3 kan ikke ske, hvis den pågældende sandsynliggør, at et formuegode er erhvervet på lovlig måde eller for lovligt erhvervede midler. Medlemsstaterne skal i den forbindelse sikre, at den pågældende under strafforfølgningen har adgang til at fremlægge oplysninger vedrørende erhvervelsen af et formuegode.

5. Endelig skal medlemsstaterne træffe de nødvendige foranstaltninger med henblik på at sikre, at der i stedet for konfiskation af bestemte formuegoder efter stk. 1, 2 og 3 kan konfiskeres et beløb svarende til deres værdi eller en del heraf.

Artikel 4

Gennemførelse

1. Medlemsstaterne træffer de nødvendige foranstaltninger til at efterkomme denne rammeafgørelse senest den [...] (*).
2. Medlemsstaterne meddeler senest samme dato Generalsekretariatet for Rådet for Den Europæiske Union og Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber teksten til de retsfor skrifter, som de udsteder for at gennemføre de forpligtelser, der pålægges dem ved denne rammeafgørelse i national ret. På grundlag af en rapport udarbejdet på basis af disse oplysninger og en skriftlig rapport fra Kommissionen undersøger Rådet

(*) Der indsættes en dato, som ligger to år efter datoen for rammeafgørelsens vedtagelse.

inden den [...] (**), om medlemsstaterne har truffet de nødvendige foranstaltninger for at efterkomme denne rammeafgørelse.

Artikel 5

Ikrafttræden

Denne rammeafgørelse træder i kraft på dagen for offentliggørelsen i EF-Tidende.

Udfærdiget i ...

På Rådets vegne

Formand

(**) Der indsættes en dato, som ligger tre måneder efter gennemførelsesfristen for rammeafgørelsen.